

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

**Zaradi jutrnjega praznika
izide prihodnji list v sredo.**

Kako si sami škodo in sramoto delamo.

Z zadovoljstvom včasih konstatujemo, koliko smo v tem in onem oziru zadnja leta uže napredovali v narodnem pogledu vsled lastnega svojega dela, in lastne svoje vstrajnosti brez višje podpore, da celo v ostrem protivnem boji. Ali, če tožimo, da se nam še zdaj niso dale narodne šole, da še zdaj ne pišejo po naših uradih našega slovenskega jezika, če tarnamo, da naši narodni advokati in notarji nečejo narodno uradovati, — zakaj mi drugi slovenski izobraženci v socialnem življenju, občevanju, in mejsobnem govorjenju tako malo pazimo na narodni svoj jezik, na narodni princip? zakaj toliko nemčarimo? zakaj izključivo slovenski ne govorimo?!

Jemijimo si vendar izgled na družih narodih. Evo vam ga Magjara. Njegov azijski rod je sam in brez sorodca v Evropi, vgozđen sredi mej druge čisto mu tuje narode, osamljen in brez brata mora Magjar tukaj umreti, kjer je, nikamor ne more, kakor tužno poje njegov velik pesnik Völszmartry. In vendar, kako spoštuje Magjar svoj narodni jezik! Nikdar Magjari mej soboj družega jezika ne govoré, nego svojega, in tujec, ki mej nje pride, mora se ga — naučiti, če hoče z njimi občevati. A mi Slovenci, mi, ki smo del in ud one velike slavjanske družine, ki je mej vsemi evropskimi narodi največja, — mi mej soboj najrajši tuje, nemški ali italijanski, govorimo! Kdor se ne spo-

štuje sam, kako hoče, da bi ga drugi spoštovali?

Kakor Magjari, tako spoštujejo svoj rodni jezik, in ga govoré pred vsemi družimi jeziki najrajši, mej soboj pa izključivo vsi zavedni narodi. Če greš v Prago, mej narodnimi Čehi ne boš niti besede nemške slišal. Na naših obalah mej obmorskimi Italijani, ki so vendar trgovinsko vezani na Slovanstvo in Nemstvo zadaj, ne boš nikdar v govoru nobene koncesije slišal, dosledno govoré svojo italijansčino. Celo Albanec, ta še na pol divji potomec izumrlih staroilirskih barbarov, vpije zdaj v svet: Turčija se podira, čuvaj se, da pod vladarja ne prideš, ki ti bo tvoj jezik jemal. Tedaj vsak narod, omikan in ne-omikan, velik in majhen, svoj jezik v čislh ima, in ga rad govori. Ali nas nij sram, da ga mi ne? Ali je prav, da nemškujemo celó mej soboj? Gotovo to nij rodoljubno, nij značajno.

Zatorej naj bode tudi v tem drugače. Govorimo s trdim Nemcem, ki družega ne zna, nemško, z Lahom laško, a s Slovencem samo slovensko. Ljubši mi je domače, slabo in pomanjkljivo govoreč, kakor nemškujoč domačin. Naredimo si načelo, in z dobrim izgledom in dejansko vsakdanjo rabo je širimo mej našo mladino in starino, zlasti v javnih družbah, da se izruje narodno nečastna navada, tuj jezik govoriti ali mešati. Agitirajmo v tem oziru povsod. Če pa nam pride kak lehkoživec z ugovorom, da je „vse jedno,“ da „nema nič v sebi, če se govori tako ali tako,“ da je „treba, da se tudi tujega jezika ne odvadim“ — zavrnilo tako lehkomisljavo šalobardo odločno, da je on pač vse lahko, samo patrijota in narodnjaka naj se ne zove.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. januarja.

Češki listi še vedno govoré o spravi z nemškimi ustavoverci. Vidi se, da bi Čehi, ako se jim glede narodnosti pravične terjatve dovolijo, sprijaznili se z ustavo. Z nekim zadovoljstvom „Narodni Listy“ zapisujejo in na znanje jemljó, da „N. Fr. Pr.“ pravi: „Mogoče je na podlogi ustave take razmere ustvariti, da se ne bode ni Čeh ni Nemec potlačenega čutil.“ Res je to mogoče. „Politik“ pové, kako. „Izpolnite in v resnici izvedite paragraf 19. osnovnih ustavnih postav o ravnopravnosti vseh narodnostij, pa je sprava mogoča.“ Tako je res! Ali pa so avstrijski nemški ustavoverci še zmožni Slovanom nasproti pravični biti? Nas Slovence — skušnja uči sumnje in nevere. Naj nas naši Nemci in nemškutarji osramoté s tem, da postanejo pravični vsem.

Iz Zagreba ima novoletnega dne „Politik“ dopis, ki obravnava razmero „Srbov in Hrvatov v očigled okupacije“, ter na konci graja tendenco onih Hrvatov, ki pri vsakej priliki pokazujejo nekovo sovražnost zoper Srbe. S tem se tudi mi strinjamo. Hrvati nemajo zanesljivejših političnih prijateljev, nego smo Slovenci, a o kakej hegemoniji Hrvatstva nad Srbstvom ne bomo nikdar nič vedeti hoteli. Res je, britko baš nas Slovane uči zgodovina, kako so mejsobojne borbe za prvenstvo nam samim škodovala, a le skupnim našim vnanjim protivnikom na korist bile.

Magjari so visokonosati ljudje od nek-daj. Tako so tudi njih ministri zadnja leta ob novem letu odgovarjali kacam političnim čestitalcem svoje stranke v ošabnem tonu, kakor da bi gledala cela Evropa na zapuščeni hunski narod, ki se je v meso evropskega Slovanstva kakor trn zapčel. Letos pak je Tisza le nekaj ničevih fraz našel, kakor: da je preteklo leto bilo leto nesebičnega izpolnjevanja dolžnosti, in upanje izrekel, da bode to nastopajoče leto bolje.

Listek.

Sanje in življenje.

„Ljubezen zvesto najti, kratke sanje!“

Čudno, nepopisljivo brepenenje sem imel, neznane želje so se me polotile, hrepenenje in želje, katere so mučile uže mnogega, ki se je spustil v premišljevanje človeškega življenja in namena. Človek je in ostane nerešljiva zastavica. Človek — pravijo — ima um in srce. Zakaj srce ne želi vselej, kar um spozna za dobro? Zakaj um mnogokrat ovrže, kar si srce želi? Zakaj srce ne harmonira z umom? Zakaj srce le redko um posluša? Čemu je sploh srca treba? Človeka naj bi sam um vodil, in vse bi lepše šlo. Se ve da, zaljubljeni me bodo čudno pogledali; ti mislijo, da je srce potrebnejše, nego um; so pa tudi, ki menijo, da srca za ljubezen nij neogibno potreba, vsaj Boris Miran poje: „Srca k temu

treba nij?“ — Zakaj nijsmo tako ustvarjeni, da bi si le to želeli, kar je za nas najboljše, kar umu ne nasprotuje? Zakaj se mora človek bojevati sam soboj, — ne bi li bil dovolj boj z naravnimi potrebami in silami?

In ravno taka premišljevanja, ki iščejo poravnave in vzajemnosti mej srcem in umom, rode novo nasprotje. Srce si želi velikanskih izprememb, um se trudi in ubija, na zadnje pa se prepriča, da tej nalogi nij kos, da zaželene izpremembe nijso mogoče, da si človek več želi in višje spenja, kakor mu je doseči mogoče, in da se svet in življenje na njem preobrniti ne da. Kdor hoče na svetu živeti, mora s svetom računati, kakoršen je, ne kakor bi si ga želel.

Tako nekako se mi je zdelo, da se meni godi. Sprevidel sem, da so zastoj take želje, zastoj ves trud uresničiti jih, da so človeku odmerjene meje, katerih ne more nikdar prekoračiti, — in vendar nij mi bilo mogoče za-

tretji kali brezumnemu hrepenenju. Nasledek je bil, da se je vnela v meni nemirnost, ki me je motila v vsem delovanju. „Veseli, mir zbežala sta od mene.“ Kaj mi je bilo početi? Tako nij smelo ostati. Ali kako pregnati misli, ki človeka vodijo vedno dalje po brezmernej planjavi, pa mu nič ne odkrijejo, kar mu je večno skrito, nič ne razjasnijo, kar je zagrneno s temo? Namesto določnosti nastopa moreča dvomba, na mesto svetlih pojmov temna negotovost. — Kako končati prepir mej umom in srcem? Kako ustreči umu, kako ugasiti srčni plam? Kako znebiti se pogibeljne nemirnosti? Kako „noč temno razjasnit, ki tare duha?“ Kako „kragulja odgnati, ki kljuje srce?“ Nij li tu najboljši pripomoček potovanje? Vedno novi vtisi ne pusté duhu, da bi se oklepал zmirom istega vprašanja, hote priti mu na konec; vedno novi dogodjaji, nove skušnje dajejo srcu opravila dovolj, ter zatirajo želje, ki nijso v zvezi z njimi. Götheja

Tem ošabneje se je pa obnašal magjarski jud, bivši Nemec, urednik Falk, ki je bil govornik deputacije poslancev, katera je čestitala predsedniku zbornice Ghyczyju. Magjarski jud je zažugal, da, če se ustavoverci takraj Litave s Čehi združijo zoper Magjare, ali, če se od juga, iz Bosne in Hrvatske začne kaka slovanska premena, ki bi škodovala „opravičenemu stanju“, t. j. hegemoniji magjarskega elementa, — bodo vse magjarske stranke zoper to združile se v bran. Tedaj Magjari žugajo, in zopet sovraštvo do Slovanstva razkazujejo.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se oficijalno poroča 1. januarja: Včeraj je bila v preobrazenskej cerkvi b. ž. služba v slavo lanskega prehoda Balkana. Navzočni so bili car, cesarjevič naslednik, ulje carske rod bine, generali in gardni oficiri. Zvečer je bila v carskej palači večerja, kjer je car zopet pohvalil hrabrost ruske vojske, in jej izrekel srčno hvalo.

Rusom neprijazen dopis v „Orijentu“ piše, da so volitve za **bolgarsko** skupščino uže gotove, in da se ta zbor uže ta mesec snide. On pravi, da je mej 230 udi 160 uradnikov (ali ti so Bolgari) in ti bodo vse potrdili, kar jim Rusi predložijo. (Če so jih Rusi s krvjo osvobodili, jim pač imajo pravico svetovati.)

V Italiji žive v provincijah Otranto in Caltanissetta pravi **Albanci**, ki so se iz Albanije tja naselili. Le ti zdaj hodijo kot italijanski izposlaniki k svojim rojakom v turško Albanijo, in jih hujskajo, naj delajo na to, da pridejo pod Italijo, ali se bolj za neodvisnost Albanije, češ, da Turčija je dobila le še malo časa življenja, potlej se bodo njene zemlje delile, in Albanci naj gledajo, da ne pridejo pod tujca, ki jim bo jezik zatrl.

Iz **Rima** se poroča, da je papež potrdil nasvete Strosmajerjeve glede uravnave katoliške cerkve v Bosni. Nuncij Jacobini na Dunaji ima v tem smislu z avstrijsko vlado dogovarjati se.

Na **Francoskem** bodo jutri volitve v senat. Ali še pred volilnim dnevom so konservativci nov udarec dobili; „konservativna unija“ je razpadla; vsled tega se Orleanski republikanec približujejo... Monarhične stranke so bile torej nezmogljive na razvalinah od l. 1871. kaj zidati, le republika se je utrdila.

Iz **Madrida** se javlja, da je bil tisti Moncasi, ki je ondan hotel španjskega kralja usmrtiti, 3. januarja ob glavo deján, da si so baje sodniki prosili za njegovo življenje.

Angleške zmage v **Afganistanu** nekako v vodo padajo. Angleško poročilo, da je emirov sin Jakub-kan k Angležem v tabor prišel, — preklicuje se kot neresnično. Angleži so se dalje ustili, da bodo o božiti uže v Kabulu, a minilo je novo leto in še zmirom so daleč proč, a Afgani v Kabulu se na bran pripravljajo. Še več. „Daily News“

imajo od starega leta telegram iz Pešavera, ki pravi: Afganska četa iz gorá je zasedla pozicijo v Kyberskej soteski, katero so bili Angleži popustili, prerezala telegraf in zaprla zvezo z Ali-Musjidom. Vojna kolona iz Džumruda je zvezo zopet naredila celo. — Ta vest kaže, da Angleži Afganistana še nikakor nemajo.

Dopisi.

Iz **Št. Vida** pri Zatičini na Dolenjskem 2. jan. [Izv. dop.] Novega leta dan ob 9. zvečer je začelo goreti v hlevu tukajšnjega mesarja in gostilničarja Klemenčiča, po domače Obelčana. Ker nij bilo naglo pomoči, in je pihal močan veter, se je ogenj razširil, in pogorelo je pet gospodarskih poslopij, ter mnogo živinske kreme. Pozneje so prihiteli ljudje, ter delali na vso moč, da ogenj nij segal naprej. Škode je pogorelcu nad 3000 gold. Zavarovan je bil za malo svoto pri peštanskej zavarovalnici. Neprevidni hlapci, ki so s svečo si spat svetili, namesto z laterno, so zakrivali nesrečo.

Iz **Škofje Loke** 2. jan. [Izv. dop.] Novega leta dan smo imeli v našem prijaznem mestici jako zabaven večer. Loška požarna straža je napravila v svojo korist loterijo. Dobitkov, katere so jej meščanje podarili, bilo je nad 50, in sicer jako lepih in prilično bogatih. Ljudij se je udeležilo toliko, da se je vse trlo. Čisti dohodek znesel je 90 gold. Gotovo dosto za malo mestice. Odbor požarne straže zahvaljuje se pa iskreno vsem častitim udeleževalcem za izdatno podporo.

Po loteriji imeli smo godbo in ples, ter bili veseli do trde noči.

Od **Št. Jošta** nad Polhovim gradcem 2. jan. [Izv. dop.] Najprej vam bodem poročal o nekež zmoti. K tukajšnjemu posestniku pride v hišo čedno opravljen človek. Ponuja se gospodarju za kovača. Ko izve, da nij nič dela, začne prorokovati, kako bodo ljudje gorje vpili l. 1888, kake nadloge bodo po vsem svetu, kedaj bode takrat sv. Anton itd. Pri tej priči vstopita v hišo dva žandarja, ki sta ga uže prej zasledovala, pa ga nijsta mogla dobiti. Nekaj časa hodita po hiši, kar se jeden izmed njiju obrne k prorokovalcu, ki je seveda pri vstopu žandarjev nehal govoriti, ter pravi: „Aha ptiček, smo skup! uže 2 leti te iščemo po planinah in dolinah.“ Mož je začel premišljevat, kaj zlega je pač učinil pred 2 letoma, in nehoté se je ustrašil. Na to sta žandarja nataknila veri-

žico na roke „kovaču“, rekoč, da naj „moli na ta molek, ker advent je čas molitve.“ Trditi pa ne moremo nikakor, da bi bil mož brez proroškega duha. Rekel je namreč, ko sta ga uklenila žandarma, s patosom, da bo kmalu se vrnil, ker je nedolžen. In res, čez par dnij pride v ravno isto hišo, kjer je bil uklenen, češ, da ne bodo mislili, Bog ve, kakov lopov je. Pravega ptička so imeli uže v Ljubljani ujetega; ta je pa imel ravno tako ime, kot pravi zločinec, ki se je baje z nekom stebel in deževnik odnesel.

To je bilo pred in o praznikih.

Kar se letine tiče, če se sme tako poznaš o njej poročati, bila je boljša od lanske. Sadjja je bilo več; presnega vendar nijsmo nič prodali, ker nij bilo kupcev. Zarad prezgodnje zime nijso vsi posestniki praproti spravili domov; ječmena tudi nij bilo moči sejati.

Kar se duševnega življenja tiče, smo Št. Joščanje veliki reveži. Šole nemamo, kjer bi se ljud izobraževal. Pri naših razmerah jo bode težko napraviti, vendar brez nje ne bode mogoče ostati. Razen žalostno malega broja časnikov, ki prihajajo, ne dobivamo nič. Nij ga v celej soseski moža izobraženega, ki bi mu res pristovalo županovo mesto. Z Vrhlike nam se, kar je, bi rekel, uže samo ob sebi razumljivo — pošiljajo le nemški dopisi, ki toliko umemo nemščino, ko zajec na boben.

Revščina se, kakor drugod po Slovenskem, pri nas bolj in bolj širi. Razen velikih davkov smo dali pretečena leta veliko cerkvi; zraven družega množega smo kupili nove orgle.

No pri vsem tem se mi bolje obnašamo, ko naši sosedje Podlipčanje, ki na Vrhlike pri občinskih volitvah nemškutarijo, — iz sovraštva do Žažerčanov, ki stoje na strani narodnjakov.

Zdravi smo letos. Le vratna bolezen je pri nekež hiši razsajala. Pobrala je jednega odraslega sina, potem očeta; zdaj je še drugi sin bolan na tej bolezni. Če še ta umrje, potem hiša s posestvom vred ne pride v domače roke.

Iz **tržaške okolice** 31. dec. [Izv. dop.] Bralno društvo na Proseku je zopet na sv. Štefana dan pokazalo, da je kos svoje nalogi, namreč buditi narod. Beseda na Štefanov dan bila je pri vsem neugodnem vremenu dobro obiskana, počastili so je celo iz Gorice g. Klavžar, iz Rifenberka g. Ličen in tamošnji učitelj. Proseški pevci, katerim

pravijo, da je potovanje v klasično Italijo zvedrilo, prečistilo, ozdravilo in prerodilo.

Na potu je treba marsikaj potrpeti, pa kaj je to glede koristi in veselja, ki nam ju napravljaja potovanje, kaj je to glede tega, kar sem jaz pričakoval od potovanja. Pa tudi sitnosti in trpljenje potnikovo dajo se precej polajšati, ako je dovolj „okroglega“ v žepu, in tega sem imel. Torej — hajd na pot!

Ne vem, je li bilo krivo ne preveč ugodno vreme, ali je bilo potovanje še prekratko, da bi se mogel uže poznati njegov vspeh, — nemir me nij zapustil. Tak, kakor sem šel na pot, dojdem v mesto B., kjer sem sklenil ostati nekoliko dnij. Odpeljem se v jako obiskovan hotel. Zunaj je curkoma dež lil, torej nij kazalo iti izpod strehe. Ostal sem v odkazanej mi sobi. Nemiren ter nezadovoljen sam s soboj in s celim svetom, korakal sem gori in doli. Kakor bi imel postati kak rešenik sveta, nijsem se mogel znebiti misli,

kako bi se dal svet preobraziti in človeštvo preroditi. Da bi odpodil to neplodno razmišljanje, potegnem knjigo iz potne skrinjice. Zastonj! Zrl sem v knjigo, a moje misli so se trdovratno sukale o uzroku človeškega trpljenja. Jezno sem vrgel knjigo od sebe, ter bežal po stopnjicah doli v gostilnične prostore, z namenom, poiskati veselo ali vsaj zgovorno družbo, in v najneugodnejšem slučaju iskati zdravila v vinu. Prišedšemu do neke mize obstane mi noga, strmeč se vsedem. Zagledal sem bil nebeško prikazen. Za mizo je sedela deva božanske lepote, ne človeške. Najživejša domišljija si ne more ustvariti take lepote. Svetnice v svojej slavi ne morejo biti lepše. Nij čuda, če sem se vprašal: spada-li to bitje mej rajske ali mej tužne zemeljske prebivalce? Te prijazne, čiste, mirne oči, to jasno čelo, ta presrečni obrazek, s katerega je sijala brezsenčna zadovoljnost! Tako sem bil zamaknen v to rajsko podobo, da nijsem precej opazil,

da nij sama pri mizi, da ima tovariša. In kaj je bila moja prva misel, ko sem zagledal njene druga? Zavist. O slabosti človeške! Kako pravico sem imel do tega neplemenitega čuta, vsaj še vedel nijsem, v kakoj razmeri sta mej soboj! Sramoval sem se te slabosti, ko sem se zavedel; sramoval sem se tem bolj, ker se je on kmalu prijazno začel razgovarjati z menoj. Razgovor, katerega se je udeleževala tudi ona, je mej tujci, kateri se prvi-krat vidijo, redko kdaj tako mičen, ali jaz nijsem mogel tako prostodušno govoriti, kakor bi bil rad.

Dolgo po njunem odhodu sem še zamišljeno sedel pri mizi, kakor bi se ne mogel ločiti od kraja, kjer se mi je prikazala ta krasna podoba, katera mi nij šla iz misli. Kdo mi se bo čudil, ako se me je lotila radovednost. Kdo je ona, kdo on? Od kod sta Bosta li še prišla? Bom li še tako srečen, videti jo in govoriti z njo? (Konec prih.)

so pomagali vrli pripravniki, peli so na odru več lepih melodij, deklamacije mlade deklice in ona g. Gorjupa so naredile dober vtis. — Igra „Uskok“ se je igrala prav dobro, vsaj ima Prosek za igranje tudi jako dobre moči. Gospa Urišerjeva, uže poznana diletantinja, je kot Metika umela posebno dovršeno igrati svojo rolo, enako g. Urišar. Gosp. Balanc kot stari vitez znal je starca izvrstno predstavljati. Gospoda Gorjupova bila sta na svojem mestu. Proseški oder je lep izgled vsem kmetskim narodnim društvom. Vselej se izvrstno igra in lepi čisti slovenski jezik govori, s čemer se kaže, da je omika pri igralcih namen v prvej vrsti. Po besedi posedalo je občinstvo okrog miz pri proseški slavnej kaplici. Oglasi se znameniti četverospjev starih Hajdrihovi pri-jateljev, in milo so se glasovi zlivali v srca občinstvu. Zatim se oglasi kvartet pripravnikov in žudili smo se njih spretnosti. Dokler bode narod imel tak naraščaj v narodnem učiteljstvu, bode naš rod vedno napredoval. G. Nabergerjevi prostori v novem poslopju so prav pripravi za take veselice, posebno pa je hval vredna točna postrežba in izvrstno vino kakor jedilo. Upamo, da nam bodo vrli Prosečani še večkrat naredili tak vesel večer. Ži-velo proseško bralno društvo.

Iz Ljutomerske okolice 31. dec. [Izv. dop.] Da se Slovencem ne godi tako, kakor si želimo, in kakor smemo po vseh nar- turnih in državnih zakonih zahtevati, temu so večkrat krivi tudi oni odlični, omikani in vplivni narodni možje naši, katerim se popustljivost, toleranca in malomarnost v narodnih re-čeh žalibog očitati sme. Naj to svojo trditev z enacim konkretnim slučajem dokažem. Vsled preselitve bivšega nadučitelja v Ljutomeru, g. Lapajna bila je naglo njegova služba raz- pisana, hitro se je sklicala seja krajnega in okrajnega šolskega svetovalstva, da sta sta- vila predloge deželnemu šolskemu svetu. Ne-čem očitati predsednikoma teh svetovalstev tega, da bi s svojo hitrostjo bila namera- vala nenarodnjake v „terno“ spraviti, dasiravno je to gotovo njuna tiha želja bila, a očitati moram narodnjakom neopreznosti, da niso pazili zanj, v katere sta jih s to pre naglje- nostjo vendar le zvabili hotela in zlasti, da niso poslušali svetov zanesljivih družih mož. Mej prosilci je bilo več dobrih, narodnih učiteljev, da 3 so bili pravi prvaki mej slo- venskimi učiteljstvom, in jeden celó takov mož, kakoršnih spodnji Štajer malo, malo šteje. Ali naši krajni in okrajni šolski svetovalci niso poslušali svojih starih prijateljev. O tistem „polunarodnem“ možu še ne govorim, kateri daje mnogim drugim čednostim pred- nost in „narodnost“ „narodno značajnost“ ne- kako v zadnjo vrsto stavi. Od tega moža nij bilo torej skoro družega pričakovati, kakor to, da je poleg enega narodnjaka tudi dva nemškutarja nasvetoval. Čudim se pa onemu spoštovanemu narodnjaku, kateri je videl (?) pri enem najboljših kompetentov slaba spri- čevala. Temu bi bilo treba očal. Tako se je godilo pri seji krajnega šolskega svetovalstva, katero nema na imenovanje sicer nobenega veljavnega vpljiva. Drugače pa je s pred- logom okrajnega šolskega svetovalstva (ta kor- poracija ima pri nas veliko narodno večino), na kateri se mora deželno š. svetovalstvo ozi- rati, in izmed treh nasvetovanih enega imeno- vati. Stari prijatelji so tem možem, okraj- nim š. svetovalcem svetovali: Postavite v terno tri dobre učitelje, tri značajne Slovence, n.

pr. A, B, C, ali B, A, C, kateri so taki mo- zje, da boste z vsakim zadovoljni, na vsakega ponosni. Izmed teh so pa možje le enega ak- ceptirali, in sprejeli druga dva, katera sta sicer tudi dobra moža, a ne odlična.

Kako pa to? Voditelja je manjkalo. Naš prvak ljutomerski, naš deželni poslanec, naš načelnik okrajnega zastopa, okrajne posojilnice nij šel k seji, nij se zanimal kdo bode vodja ljutomerske šole. Tako se je zgodilo, da je bil drugi v ternu tak mož, na katerega gra- ški gospodje niso nevoljni, kajti v narodnem obziru se nij še odlíkoval. Ta novo imenovani gospod je sicer tudi dober učitelj, mirna duša, ne pripada v kategorijo nemškutarskih učiteljev, ali nam narodnjakom bi bilo bolj vstre- ženo z gospodom Krylom, kakor z g. Hrovat- om, (sedaj učitelj šturbski pri Ptuj). Kdo pa je gosp. Kryl? Rodom Čeh, učil se je v Pragi, dovršil 8 latinskih šol in tečaj za učitelje spodnjih realk ter dobil učiteljsko spo- sobnost za te šole. Uči uže več let na realki v Ljutomeru, kjer je pa slabo plačan za svoj velik trud. Naučil se je perfektno slovenščine, ter je izprašan iz češkega, nemškega in slo- venskega jezika za meščanske šole. Ker si je v Ljutomeru ustanovil domače ognjišče, zato bi rad tudi v Ljutomeru ostal. Pridobil si je mož vse zaupanje in spoštovanje v tem kraju. On zastopa učiteljstvo v okrajnem šolskem svetu, je predsednik „Učiteljskega društva“, kmetijske podružnice, po'predsednik posojil- nice itd. Pri vseh zborih pa je mož slovenski rad govoril in potegoval se za naš materinski jezik. Vsled teh njegovih lastnostij in največ pa vsled njegovega izvrstnega učenja v šoli bil je enoglasno prvi nasvetovan za nadučiteljsko mesto v Ljutomeru, prvi od krajnega, prvi od okrajnega šolskega sveta. A v Gradcu pa niso njega imenovali, ampak družega v ternu, uže omenjenega ljudskega učitelja go- spod Hrovata. Jaz v tej reči nečem graškim gospodom ničesa očitati, oni imajo pravico, izbrati si iz treh tistega, kateri je njim najbolj všečen. V tem slučaju jim je bil go- spod Hrovat. Ali gospodje narodnjaki v Ljutomeru! Vi položite roko na srce in prašajte se, ali ste bili svojo dolžnost storili ko ste samo enega pravega moža nasvetovali, in s tem še temu škodovali. Ako bi bili k gospod Krylu pridružili še ona druga dva učitelja, katera so vam zanesljivi prijatelji na svetovali — gotovo ne bi Vas vest pekla, da ste za enega zaslužnega moža tako slabo skrbeli, in da niste šli na čelo še boljšega postavili, kar je bilo v Vašej moči.

Iz Zagreba 2. jan. [Izv. dop.] Te dni so pri nas pokopali moža, ki zasluži, da se za izgled in uzor stavi ne le hrvatskim, temveč i slovenskim mladeničem in možem, in sicer ne le s tem, kako je živel in delal, ter znal pridobiti in prištediti, temuč tudi s tem, da tudi ob smrti nij pozabil domovine in naroda svojega.

Kakor poročajo naši listi, zapustil je umrli mnogozaslužni narodnjak premoženje kacih 70.000 gld., in o tem oporočo, katero je na- redil 20. septembra 1874; v njej so sledeča določila: njegov kip mora izdelati od belega marmorja hrvatski kipar Rendić in ga po- staviti, kakor bode predsedništvo jugosla- vne akademije ukazalo, ali v njenej sobani, ali pa v narodnem muzeji; po izplačanju ne- katerih darov cerkvi, naložiti se mora vse drugo premoženje v obligacijah hrv.-slav. zem- ljiščne odveze. Od teh je zapustil Jakić

20 000 gld. jugoslavenske akademiji znanostij in umetnostij, a s tem omejeniem, da bode njegova vdova dokler živi $\frac{1}{5}$ obrestij uživa- la kot letni dohodek; po njenej smrti dobivala bode zmirom vse obresti akademija. „Ma- tici hrvatske“ zapustil je umrli 2000 gl. a izdati bode ona imela „Moja spominjanja“ katera se nahajajo v njegovej literarneji zapuščini. Nadalje je zapustil Jakić 4000 gold., da se ustanovi jeden stipendij za študenta na za- grebške univerziteti, 2000 gold. za ustanovlje- nje jednega stipendija na gozdarske šoli pri Križi in za jeden stipendij na trgovske akade- miji, ki se ima napraviti v Zagrebu 1000 gl., nadalje 500 gl. za pospeševanje konjske reje itd. Oporoka bode imela pravico izvrševati predsedništvo južnoslavenske akademije.

Da bi nam dal Bog mnogo taci narod- njakov, ki narodnih kulturnih zavodov tudi v testamentih ne pozablajo!

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“.) Včeraj nam je slavnoznani prijatelj našega lista, g. c. kr. državni pravdnik, poslal za novo leto voščiti, to se vé, po svoje: — konfiscirat nas dal. Uzrok konfiskacije lista mu je bilo VI. nada- ljevanje člankov „Beda ali reva slovenskega naroda, in njegova boljša bodočnost.“ Članek razpravlja vprašanje, ali ne bi bile slovenske ljudske šole narodu bolj koristne, nego zdanje nemške.

— (Politična pravda.) Državni pravd- nik toži urednika dalmat. „Narodnega lista“ Biankinija zarad njegovega govora pri Blei- weisovej svečanosti na banketu pri Tav- čarji v Ljubljani. G. Bezenšek iz Zagreba je baje ta govor na banketu stenografiral, ste- nogram je prinesla potem zagrebška „Kroat. Post“, iz tega je posnel „Laib. Tagbl.“ in iz „Tagbl.“ ga je g. državni pravdnik bral, ter se odločil preiskavo urgirati. Zaslíšan je bil uže v Zagrebu g. Bezenšek, in tudi tukaj v Ljubljani so dva klicali na izpraševanje. Mi gremo — glavo staviti, da iz te tožbe ne bo nič. —

— (Tiskarsko izobraževalno dru- štvo) ima drevi v hotelu „pri Tavčarji“ kon- certno besedo s šaljivo loterijo in plesom.

— (Silvestrov večer v ljubljans- keji čitalnici) je bil, kakor vsako leto tudi letos zbral v čitalnično veliko dvorano toliko dobrovoljnih praznovalecev minolega in nastopajočega leta, kolikor jih je okolo okrog- lih miz v krčmo izpremenjenega plesišča ob- seči moglo. Občinstvo je pevske, zlasti komične produkcije z aplavzom sprejemalo. Tudi tom- bole se je živahno udeležilo. Ko je bilo s pol- nočno uro isteklo staro leto, vzdigne dr. Zar- nik čašo in naglašja, da se o minolem letu nemamo pritoževati, ker od lani osovrej je Slovanstvo v Evropi veliko napredovalo, osvobojeni so Bolgari, neodvisni Srbi, in Čr- nogorci in tudi za nas avstrijske Slované vse kaže, da smo uže najhujše čase duševne borbe za ohranjenje narodnega bitja prebili, ter da se boljšim časom bližamo. Viharno je zbrano občinstvo Zarnikovo napitnico novemu letu z „živio“-klici odobraval. — Potem so se v glavnem delu sobane na brzo roko mize in stoli s srede razmeknili in mladina je plesala skoro do belega dne.

— (Bizoviška čitalnica) ima svoj letni občni zbor 6. januarja na svetih treh kraljev dan, in so udje povabljeni, da se ga mogobrojno udeležé.

— (Iz Št. Ruperta na Dolenjskem) se nam piše: V listu od 31. dec. 1878 št. 300 „Slov. Naroda“ vrinila se je pomota, ker naj se glasi namesto dne 5. januarja 1879, dne 6. januarja 1879 ob 5. uri na večer se bode igrala tombola s petjem itd. Naj bode pomota s tem popravljena.

— (Iz Maribora) se nam pošilja: Va bilo k rednemu občnemu zboru „narodne slo vanske čitalnice v Mariboru“ dne 8. t. m. zve čer ob 7. uri. Dnevni red je: 1. nagovor predsednikov; 2. poročilo tajnikovo; 3. poro čilo blagajnikovo; 4. volitev novega predse dnika; 5. volitev novega tajnika; 6. volitev novega blagajnika; 7. volitev 6 odbornikov in 8. razni predlogi.

— (Zakaj nij v Trstu letos pol nočne maše bilo) pove dopis „Danice“ iz Trsta rekoč: Temu je kriva brezbožnost in zloba mnogih, kriva pa je tudi tukajšnja na vada o božičnem večeru. Navada je namreč tukaj, kakor sploh na Laškem, da se ljudje cel predbožični dan postijo, kar bi bilo prav, — toda zvečer pa se preobilno je in še pre obilnejše pije, vse krčme, vse kavarne, vse „knajpe“ so polne do pozne ure; ko so se ljudje najedli in preveč napili pa hajd v cer kev, posebno v stolno k sv. Justu; v kakem stanu, si vsaki lahko mish; — od tod neréd in grda nespodobnost. O prejšnjih časih so tudi hudobni ljudje imeli še nekoliko strahu, ali božjega, ali človeškega, ne vém, in nij bilo toliko nereda; ali zdaj so nekateri božični večer v cerkev hodili nalašč le za nagajanje in počenjanje hudobij. S takimi ljudmi nij bilo nič opraviti; straž je bilo dosti, ali nij bilo mogoče nerednosti zabraniti, kajti z ljudmi neke baže se ne more modrovati, in cerkev nij kraj silo delati; nastal bi še večji „škan dal“ in hujši neréd; vprašati pa tudi poprej ne more, iz kakega namena vsakdo v cer kev gré.

— (Duhovenske spremembe v tr žaškej škofiji): Matija Dubrovič, dozda j župnik pri sv. Jakobu v Trstu, je dobil faro M. B. Pomočnice (pri starem sv. Antonu) v Trstu. — Ivan Štefan, novoposv., imenovan je duh. pom. v Beršecu. — Jože Škrl duh. pom. pri sv. Jakobu v Trstu — na mesto Streklja, ki gre v Mile. — Andrej Hrovat, duh. pom. v Munah, gre začasno v pokoj. — Umrli so: Angel Grozić, korar v Piranu; Fr. Gregorič, župnik v Tinjanu; in O. Herma gora Roina v Pazinu, starosta franciskanov te provincije.

Bergerjeve pastile od smole so isto tako skušeno, kakor priljubljeno in jako ceno zdravilo in sredstvo zoper hripavost, kašelj, zasliženje, katar v dušniku, v glotki (kehlkopf), in v obče zoper katar v vseh organih za sopenje, zato morale bi biti pri vsa kem gospodinjstvu. — Dnevni stroški zdravljenja 5 do 10 kr. — Cena enajst puški od kositar z navo dom, kako se rabi, 50 kr. — Glavna zaloga v Ljub ljanu pri g. J. Svoboda, lekarnarju. (383—4)

Dunajska borza 4. januarja

Izvirno telegrafično poročilo

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	62	gld.	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	63	„	45	„
Zlata rent . . .	73	„	50	„
1860 drž. posojilo . . .	114	„	90	„
Akcije narodne banke . . .	786	„	—	„
Kreditne akcije . . .	224	„	60	„
London . . .	116	„	65	„
Napol. . .	9	„	33 1/2	„
C. kr. cekini . . .	5	„	54	„
Srebro . . .	100	„	—	„
Državne marke . . .	57	„	60	„

Epilepsijo (božjast)

in vse bolezni v čutnicah zdravi pismeno specijalni zdravnik dr. Killisch v Dres den-u (Neustadt). Zdravil je uže v čez 11.000 slučajih. (378—7)

Tužnega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preljubljeni so prug, oziroma oče in svak, gospod

Edvard Valenta,

c. k. okrajne sodnije pristav v pokoji,

danes zjutraj ob 3. uri po kratkej bolezni, v 62. letu svoje starosti, mirno v Bogu zaspal. Pogreb bode v ponedeljek 6. t. m., ob 3. uri popoldne, iz hiše št. 1 nova, v stari narskej stezi.

Nepozabljivega ranjcega srčno priporo čamo v blag spomin in molitev sorodnikom in prijateljem.

V Ljubljani, dne 4. januarja 1879.

(2) Žalujoča rodbina.

Olje za sluh

štabnega nadlečnika dr. Schmidt-a, zdravi vsako gluhost, ako nij prirojena (ako kdo teško sliši, ali mu v ušesih šumi, se takoj ozdravi).

Cena enajst sklenici z navodom kako se rabi 2 gold., v provincije razpošilja se franco proti poštni nakaznici z 2 gld. 40 kr.

Glavno zalogo ima Julius Grätz, Dunaj, VI., Mariahilferstrasse Nr. 79.

Spričevalo. Več nego 12 let nij sem vsied bolezni na levo uho nič slišal, kar me je jako motilo, in mi je bilo sitno pri mo jem poslovanju; vsa sredstva nijso nič poma gala, dokler me nij star prijatelj na vase oje za sluh opozoril. Ker sem pa uže toliko po rabil bil, hotel sem tudi to, in doživel sem ve selje, da sem slišal zopet uže v 14 dneh, ko sem še le pol sklenice porabil. Vsem na ta način bolnim se z najboljšo vestjo lahko naj topleje priporoča. (429—5)

Julius Steinberg, Fürstenwalde.

Marke Wir empfehlen geschützt.

als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel

Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zellstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegaministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(196—139)

Tusci.
2. januarja:
Pri stionu: Streithofer
iz Maribora. — Struck
iz Gorice. — Polak iz Tr žca. — Riesler iz Dunaja.
Pri Malicu: Krauss
iz Novega mesta. — Siss
iz Dunaja. —
Pri bavarškem dvo ru: Leben iz Grada.

Dr. J. Pinnat,
advokat v Kamniku, (1—2)
veliki trg, Vanoš-eva hiša šte v. 2.

Za mlinarje!

Proda se po niskej ceni mlinarske oredje mlin, ki je tekel na pet kamenov komaj četr let, kakor 1 francoski, in 4 kranjski kameni, sita, čistilnik, en velik cilinder, stanice itd. Več se izve v tesarskih ulicah v parnem mlinu, karlovsko predmestje v Ljubljani. (435—2)

G. PICCOLI,

lekar v Ljubljani, na dunajskej cesti „pri angelju“,

priporoča:

i. Tr. Rh. Comp. sploh imenovana

Franc-ova esenca,

izvrstno pomaga zo per vse notranje bo lezni v želodcu, pri telesnih zaprtijah, hemoroidih itd. Ta tinktura se vsakej družini najgorkeje priporoča, ker je uže veliko tisoč lju dem k zdravju pri pomogla. Steklenica

s podukom o rabi vred velja 10 kr.

2. Dr. Mora-ovo zdravilo zoper mrzlico pomaga pri tej bolezni neizmotljivo, steklenica velja 80 kr.

3. Malinčni sok (Himbeerabguss) iz do mačih, gorskih malin, v steklenicah, ki drže 1 kilo — po 80 kr. — Temu, ki voč kupi, še ceneje.

4. Anaterinina ustna voda, steklenica velja 60 kr., in zobni prah, škatljica po 40 kr.

5. Prah za pokončanje bolh, ščurkov in drugega mrčesa iz pravih dalmatinskih rož, paket po 10 kr.

6. Homeopatična apoteka, popolnem uredjena po prof. Haager-ju.

1 steklenica jagodic velja 10 kr.

1 steklenica tinkture velja 20 kr.

Vsako zdravilo se natanko po naročilu pri pravi v zahtevanej stopni močno.

7. Dorsch — ribje olje, se rabi zoper škrofelje, škrofelnačne kostne bolezni, sušice, kašelj i. t. d., steklenica velja 60 kr., z železo jodürom 1 gld.

Gospod G. Piccoli, lekarničar v Ljubljani.

Kašelj in teska sapa sta me hudo nadlego vala, zato sem po zdravnikovem nasvetu tri me sece zavžival Vaše Dorschevo ribje olje z železo jodürom. — Uže po zavžitji nekoliko steklenic sem čutil veliko olajšanje, — zdaj pa se imam samo izvrstnej zdravilnej moči tega olja zahva liti, da sem kašelj čisto odpravil, in svoje zdravje zopet zadobil. Zato morem to zdravilo očitno najgorkeje priporočiti.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1878.

Janez Kilar, trnovski kaplan.

Pismena naročila z naslovom: G. Piccoli, lekarna v Ljubljani, se točno izvršujejo proti poštnemu povzetju. (337—26)

Originalni Howe-jevi

in (433—2)

originalni Singer-jevi

šivalni stroji

poleg drugih skušenih sistemov najboljše kakovosti, po fabriških cenah in s petletnim jamstvom

v glavnej zalogi za Kranjsko

pri

Franc Detterju v Ljubljani, pod Trančo.

NB. Jedino le tu se morejo šivalni stroji strokov njaško in po ceni popravljati in snažiti.

Svila, sukanec (Zwirn), strojne igle, olje, posamni deli stroja itd. itd.,

na izbiranje, najboljše kvaliteti, in ceneje nego povsod.

ZALOGA

F. Wertheimovih & Comp. denarnic,

v katere se ne more ulomiti, in jim tudi ogenj ne škoduje.